

Правові засади місцевого самоврядування

Лекція 4

План

1. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.
2. Власні (самоврядні) та делеговані повноваження.
3. Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування.
4. Виключні повноваження районних, обласних рад.

Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад

здійснюються в таких сферах діяльності:

- управління соціально-економічним і культурним розвитком певної території;
- в галузі бюджету, фінансів і цін;
- управління комунальною власністю;
- управління житлово-комунальним господарством, громадським харчуванням, транспортом і зв'язком;
- управління будівництвом;
- у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту;

Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад

- у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища;
- у сфері соціального захисту населення;
- в галузі зовнішньоекономічної діяльності;
- в галузі оборонної роботи;
- стосовно адміністративно-територіального устрою;
- в галузі забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян.

Власні (самоврядні) та делеговані повноваження

- **Повноваження** - це офіційно надане кому-небудь право певної діяльності, ведення справ.
- **Повноваження місцевого самоврядування** - це закріплені нормами права за населенням та місцевими органами влади права та обов'язки, необхідні для здійснення завдань і функцій місцевого самоврядування на своїй території.

Місьцеве самоврядування НЕ займається

 <p>здійсненням судової влади та її реформуванням ;</p>	 <p>кримінальними розслідуваннями та притягненням правопорушників до відповідальності;</p>	 <p>встановленням більшості тарифів на комунальні послуги, наприклад, на послуги з централізованого опалення;</p>
 <p>обороздатністю країни та встановленням контрактної армії;</p>	 <p>встановленням та скасуванням загальнодержавних податків та мит;</p>	 <p>пенсійним забезпеченням.</p>

Власні (самоврядні) та делеговані повноваження

- **Самоврядні або власні повноваження** - це такі повноваження, які територіальні громади, органи та посадові особи місцевого самоврядування здійснюють самостійно.
- Ці повноваження пов'язані з вирішенням питань місцевого значення та характеризують роль місцевого самоврядування у соціальному управлінні.
- **Делеговані повноваження** – це окремі повноваження органів виконавчої влади, які надаються законом органам місцевого самоврядування.

Власні (самоврядні) та делеговані повноваження

Надання та здійснення делегованих повноважень пов'язується з такими обставинами:

- 1) надання делегованих повноважень здійснюється тільки законом;
- 2) одночасно державою мають бути передані органам місцевого самоврядування, яким делегуються повноваження, необхідні для їх здійснення фінансові та матеріальні засоби;
- 3) стан виконання делегованих повноважень контролюється державою.

Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування

Згідно статті 143 Конституції України, органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади.

В Україні практика делегування повноважень виникла під час становлення незалежності, що пояснюється недовірою керівництва держави, яке мало певні сумніви стосовно здатності нового, на той час, інституту муніципальної влади організувати ефективне управління на місцевому рівні.

Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування

Очікуваних позитивних результатів це не принесло – між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади стали виникати компетенційні спори щодо виконання цих повноважень та конфліктні ситуації, втручання в діяльність органів місцевого самоврядування.

Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування

Прийнята в Україні практика делегування повноважень від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування **не сприяє ефективному функціонуванню органів місцевого самоврядування**, а призводить до компетенційних спорів, втручання в діяльність органів місцевого самоврядування та не в повній мірі відповідає положенням Європейської Хартії місцевого самоврядування.

Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування

Більшість повноважень, які делегуються органам місцевого самоврядування органами державної влади, цілком могли б знаходитись у виключній компетенції органів місцевого самоврядування, які спроможні забезпечувати їх ефективну організацію, що доведено практикою діяльності органів місцевого самоврядування, які їх здійснюють фактично багато років та не потребують прямого контролю з боку державних органів влади.

Інститут делегування повноважень у системі місцевого самоврядування

На законодавчому рівні необхідно врегулювати процедуру контролю за виконанням делегованих повноважень, де чітко визначити дозволену «межу» контролю з боку органів виконавчої влади. Необхідно передбачити і дієвий захист для органів місцевого самоврядування у разі втручання в їх діяльність інших органів влади.

Виключні повноваження районних, обласних рад

Особливу увагу слід звернути на аналіз природи повноважень регіональної влади.

До відання районних, обласних рад Конституція України (ст. 143) відносить:

- затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних областей і районів та контроль за їх виконанням;

Виключні повноваження районних, обласних рад

- затвердження районних і обласних бюджетів, які формуються з державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проектів та з коштів, залучених на договірних засадах з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм, та контролю за їх виконанням;
- вирішення інших питань, віднесених законом до їхньої компетенції.

Питання на семінарське заняття

Теоретичні питання:

1. Особливості повноважень органів самоорганізації населення.
2. Особливості правового статусу районних та обласних рад.
3. Повноваження районних, обласних рад, делеговані ними районним, обласним адміністраціям.

Практичне питання:

Як в різних європейських країнах розмежовуються повноваження між державними органами та органами місцевого самоврядування? (Наведіть приклади)